

Motion

1981/82: 1441

Stig Josefson m. fl.

Subventionerad odling av sojaböner

Det allmänna världsläget inger i många avseenden bekymmer. Från talarstolar världen över vittnas vältaligt om den ökade klyftan mellan fattiga och rika länder, om arbetslöshetens problematik och orsaker i den industrialiserade världen och om den pågående kapprustningen mellan stormaktsblocken. Kampen om oljan som den avgjort viktigaste energikällan och de kriser som denna redan har orsakat är ytterligare en källa till bekymmer. Det militärpolitiska läget är ur global synvinkel mycket otillfredsställande. Våra nedrustningsförhandlare når inga nämnvärda resultat.

I en studie som utarbetats av det amerikanska miljørådet och utrikesdepartementet, The global 2000 Report to the President (1980), har man försökt ange hur världsmiljön ser ut år 2000. Bilden är skrämmande. Världsbefolkningen kommer att öka med 50 % till 6,35 miljarder människor. Den odlade jordbruksmarken kommer på sina håll att ödeläggas, bl. a. genom bortförsl av mullbildande ämnen, vatten- och vinderosion och arealförluster till dramatiskt växande tätorter, vilka som regel ligger på den goda jorden. Vid sekelskiftet anges 1,3 miljarder människor svälta. Fisket kommer inte att kunna lösa svältproblemen, då allvarliga symptom på utfiskning märks redan nu etc.

Inför denna situation, som kanske kan tolkas som en överdriven svartmålning men där vi ändå var och en upplever den faktiska utvecklingen, synes det vara skäl att se till vår egen situation när det gäller livsmedelsförsörjningen och när det gäller tillgången av protein, som ju utgör byggstenarna för människokroppen. Det gäller i synnerhet för det växande barnet men även för den vuxna människan i produktionen.

Härvidlag utgör sojabönan en särklassig källa bland vegetabilerna. Livsmedelsforskare, såsom professor Leif Hambraeus vid näringsfysiologiska institutionen på Uppsala universitet, har framhållit sojabönans höga näringsvärde för olika kategorier människor, såväl till barnmat som vid åldrings- och sjukvård. Sojabönan innehåller ca 40 % protein av en kvalitet som ligger närmare djuräggvitan än några andra vegetabilier och ca 15 % fett, främst bestående av fleromättade fettsyror.

I vårt land finns sedan slutet av 1930-talet en förädling av sojaböner. Genom ett pionjärbete av agronomie doktor Sven A. Holmberg vid Holmbergs Växtförädling i Norrköping har utvecklats en ekotyp utan motsvarighet i världssortimentet. Den är baserad på material inhämtat från

norra Japan samt Sibirien inom områden med svalt sommarklimat och kort växtperiod.

Typen är odlingssäker för vårt klimat. Den blommar och sätter baljor oberoende av den rådande väderlekstypen till skillnad mot det kontinentala sortmaterialet. F. n. finns tre godkända sorter i den svenska rikssortlistan, och arbetet pågår intensivt för att framställa sorter med ännu större odlingssäkerhet (tidigare mognad, högre skörd, högre baljansättning och bättre anpassning till skördetröskning).

Dessa sorter odlas nu i mycket begränsad omfattning, främst i de enskilda villaägarnas trädgårdar. Det vore emellertid mycket önskvärt om vi här i landet kunde få till stånd en viss fältmässig odling. Skälen till detta är flera:

1. Vi utvecklar ett kunnande och en tradition bland jordbrukarna inom vissa lämpliga områden, t. ex. sydöstra Sverige.

2. Mindre "öar av kunnande" kan lätt utvidgas i händelse av avspärning och krissituation. (Redan under andra världskriget odlades sojabönor på Öland.)

3. Vi anpassar jorden till denna nya baljväxt, främst vad gäller bakteriesymbiosen.

4. Vi skapar med en praktisk odling ett bättre underlag för det fortsatta förädlingsarbetet.

5. Vi utvecklar som följd av denna odling lämpliga kanaler för omhändertagande, förädling och distribution av inhemsk produktion av sojabönor. (Redan nu har en av våra förädlingsindustrier – Foodia – visat intresse för sojabönan. Den kan t. ex. ingå i konserver, djupfrysta sallader etc. Kontakt har även etablerats mellan försvarets intendenturverk och Foodia beträffande en konserv med sojabönor.)

6. Lämpliga delar av vårt land, t. ex. Öland och småbruken i Blekinge, ges möjlighet till specialodlingar och därmed förbättrat underlag för sin verksamhet.

Det främsta hindret för en automatisk utveckling sådan den skisserats ovan är emellertid det gap som i nuläget råder mellan världsmarknadspriset på sojabönor och det pris som de svenska odlarna kräver för att få en intäkt som ligger i nivå med övriga grödor.

Världsmarknadspriset på sojabönor är i nuläget ca 3 kr. per kg. För att de svenska odlarna skall få ett med övrig växtodling likvärdigt ekonomiskt utbyte fordras ett odlarpris på ca 7 kr. per kg. Differensen är således 4 kr., vilket bör täckas av statsmedel. Inledningsvis torde en odling av 50 ha vara lämplig. Med en avkastning på 600 kg/ha skulle man få en skörd av 30 000 kg, som med ett stöd av 4 kr. per kg skulle innebära en kostnad av 120 000 kr. eller ca 250 kr. per ha.

Med stöd av det anförda hemställs
att riksdagen hos regeringen begär förslag om stöd till inhemsk
odling av sojabönor.

Stockholm den 26 januari 1982

STIG JOSEFSON (c)

GÖSTA ANDERSSON (c)

INGEMAR HALLENIUS (c)